

OpenAIRE2020 tukee eurooppalaista avointa tiedettä käytännön tasolla

Fakta Julkaistu 22.04.2015 klo 10:07 Kirjoittaja Kimmo Koskinen

Euroopan unionin Horisontti2020 -puiteohjelman vaatimukset julkaisujen avoimesta saatavuudesta ja tähän liittyvä avoimen datan pilotti muutamalla kohdealalla alkavat olla melko hyvin tunnettuja Suomessa. Puiteohjelma rahoittaa vuosina 2014–2020 eurooppalaisia tutkimus- ja innovointihankkeita yhteensä lähes 80 miljardilla eurolla. Tähän rahoitukseen sisältyy selkeä vaatimus hankkeiden tulosten avoimesta saatavuudesta. Luonnontieteellisillä aloilla sallitaan korkeintaan kuuden kuukauden viive ja humanistisilla ja yhteiskuntatieteellisellä aloilla korkeintaan 12 kuukautta. Horisontti2020-rahoitus ei ota kantaa siihen toteutuuko avoin saatavuus julkaisuarkistoihin tehtävän rinnakkaistallennuksen avulla vai julkaisemalla avoimissa lehdissä.

Avoimen saatavuuden edellyttämisen toivotaan edistävän uuden yritystoiminnan syntymistä, kun tutkimustulokset tulevat helpommin kaikkien kiinnostuneiden saataville. Tätä näkökulmaa tutkimuksen yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta korostetaan Horisontti2020:n yhteydessä monin tavoin. Samansuuntaisia avoimuuslinjauksia asettavat monet muutkin tutkimuksen rahoittajat kuin Horisontti2020. Jotta nämä hienot periaatteet toteutuisivat myös käytännön tasolla, tarvitaan tutkimustulosten avointa saatavuutta toteuttava infrastruktuuri ja sitä tukevia palveluita. OpenAIRE2020 pyrkii vastaamaan juuri tähän käytännön tarpeeseen.

OpenAIRE2020 tarjoaa tukea ja palveluita kolmelle pääasialliselle kohderyhmälle: tutkimusrahoittajille, tutkimushallinnolle ja tutkimushankkeiden johtajille. Tavallisen tutkijan kannalta kyseessä on taustalla toimiva infrapalvelu, jonka olemassaolosta hänen ei välttämättä tarvitse edes tietää. Tosin tavallinenkin tutkija voi löytää OpenAIRE-portaalista omaan tarpeeseensa sopivan julkaisu- tai data-arkiston tai vaikkapa ladata käyttöönsä jonkin tarjolla olevasta yli 10 miljoonasta avoimesti julkaistusta aineistosta. Portaalilla on hajautettuun malliin perustuva palvelu, joka haravoi metatiedot EU:n jäsenmaiden ja muutaman ulkopuolisen maan (Sveitsi, Turkki, Norja, Islanti) julkaisu- ja data-arkistoista. Tallentamalla julkaisunsa OpenAIRE-verkoston kuuluvaan julkaisuarkistoon tutkija voi hyötyä myös eurooppalaisen julkaisuarkiston tuomasta näkyvyydestä.

OpenAIRE-portaali tarjoaa Helpdesk-palvelun, jossa osa kysymyksistä ohjautuu hankkeen tekniselle tiimille ja osa kaikissa hankkeeseen osallistuvissa maissa toimiville yhteyshenkilöille (NOAD, National Open Acces Desk). Hankkeeseen kuuluu myös Gold OA Pilot -osio, jossa selvitetään avoimien tiedelehtien kirjoittajamaksujen hallinnointia ja tuetaan taloudellisesti EU-hankkeiden tulosten avointa julkaisemista. OpenAIRE2020-hankkeessa on mukana kaikkiaan 50 osapuolta, ja hankkeen kotimaisena tahona on Helsingin yliopiston kirjasto. Vuoteen 2018 jatkuvan hankkeen tavoitteena on muuttua tänä aikana projektista pysyväksi palveluorganisaatioksi.

Lisätietoja OpenAIRE-hankkeesta ja sen tarjoamista palveluista löytyy tähän aihepiiriin keskittyvästä blogista [Tutkimustiedon avoin saatavuus - OpenAIRE2020](#).